

Erindringer fra min barndom på Granly i perioden fra – 1939 til 1945 af Johanne Larsen (lillesøster til Arne Larsen)

Arne Larsen og søsteren Johanne i festligt lag ca. 1985 Lokalhistorisk Arkiv

Jeg vil fortælle nogle episoder fra min barndom i Højby. Mit hjem var Granly, dengang en ganske almindelig bondegård med køer, heste og grise, - nu er der bl.a. Kattens Værn, kontorer m.m.

Min skolekammerat Herdis fra Bøgeskovgård og jeg red af og til ture på vore arbejdsheste, bare en hovedstol på, så vi kunne styre dem. Da jeg første gang fik lov til at ride på gamle brune var jeg meget glad, det var en halv Frederiksborg og en halv Oldenburg, slet ikke gammel, men meget letbenet, en god stærk arbejdshest, men den havde sin egen vilje, ville kun det der passede den.

De grise, der skulle på slagteriet i Odense, blev læsset på arbejdsvogne og kørt på Højby station, hvor de blev læsset om i dertil beregnede togvogne, der stod på et sidespor. Der var selvfølgelig en del uro og larm i forbindelsen med disse læsninger, både hjemme ved grisehuset og senere på stationen. Om det er uroen, larmen eller lugten vides ikke, men gamle brune ville ikke spændes for grisevognen, der var ikke noget at gøre. – Det var endda sådan, at den ville ikke have seletøj lagt på af en, der lige havde fodret grise, - lugten sad jo i tøjet.

Midt i oktober 1939 fik vi i Højby og hele omegnen indkvartering af danske soldater. Vi fik to, de var på fuld kost, - dvs... De skulle også have madpakker med, hvis de var væk hele dagen. Om aftenen sad vi alle sammen i den kakkelovnsvarme stue og hyggede os med forskellige sysler. Der og i køkkenet var de eneste varme rum, vi havde.

De danske soldater var i Højby i 4 måneder indtil februar 1940, så blev de flyttet til Sønderjylland, og de var med i kamp mod tyskerne den 9. april 1940.

I februar 1941 kom der så mange tyske tropper til Odense, at nogen af dem, der havde været der i længere tid, de blev flyttet til Højby og skulle indkvarteres i 2 uger, inden de drog videre.

De medbragte også mange heste, dem skulle der også skaffes staldplads til. Vi havde selv 4 heste.

Sognefogeden Jens Poulsen, var med nogle officerer rundt for at se på lokaliteterne. Det var kun et år siden at de danske soldater var rejst, dem var vi trygge ved, dette var noget ganske andet.

Jens Poulsen og tyskerne så på det kolde karlekammer, vi skulle have 2 korporaler og 4 heste. Tyskerne ville ikke nøjes med karlekammeret. – Jow, sagde Jens Poulsen, når der kan bo 2 danske i fjor, så er det også godt nok til 2 tyske nu. – Ellers skulle vi have den ind i stuehuset, det slap vi for. De var på egen kost, et feltkøkken var opstillet et andet sted,

Da de så kom, viste det sig, at vi ikke skulle have 4 men 5 heste og et nyfødt føl. – Det var den næstkommanderendes hest, der lige havde folet, og med hoppen fulgte en oppasser, der opholdt sig hele døgnet i hestestalden.

På Granly fik vi altså 2 korporaler, der skulle ligge i senge. På Vestergård fik de for eks. 14 menige, de skulle ligge i halm. Og heste var der på mange gårde.

Den næstkommanderende var indkvarteret hos dyrlæge Slot, han var medlem af DNSAP, der danske naziparti og en ærekær nazist, så han har nok befundet sig godt der.

På Granlys gårdsplads blev kompagniets seletøjsvogn anbragt. Det var de to korporalers job at gennemgå og evt. reparerer, hvis noget var itu, det sidste var de nu ikke så ivrige med, de smed en hovedstol hen til min bror Arne, som selvfølgelig skyndte sig væk med den.

Det var ikke fordi vi snakkede så meget med dem, men vi kunne da så nogenlunde forstå hinanden. – Vi havde sommeren 1936 – 38 haft en Wienerdreng på ferie, og tyskerne havde været nogen tid i Odense, så helt uforståelige var det ikke.

Det var streng vinter med megen sne. En dag fik min veninde Gethen og jeg en lille sneboldkamp med en af dem, han var kommunist, den anden var nazist. Vi kunne ikke ramme ham, men han kunne ramme os hver gang, han har vel øvet sig med håndgranater? - Vi stod ved bryggersdøren i gavlen, og kunne ikke se indkørslen til gården, men det kunne tyskeren, og pludselig stod han ret og gjorde honnør. – I det samme kastede jeg en snebold, den ramte ham lige ved halskraven, så han bøjede sig hastigt for at vifte sneen væk.

Det var næstkommanderende der kom, og han blev rasende og skældte ud, fordi korporalen ikke hilste ordentlig. – Da han så, at det var et par tøser han havde "kæmpet" mod, faldt han til ro igen.

Den næstkommanderende kom ofte og så til sine hest og føllet, som gik i en boks for sig selv, det var noget at vise frem, hvis han havde gæster. – Så blev hoppen og føllet sluppet løse ud på gårdspladsen, så de rigtigt kunne se dem, - og så gik de ellers igen og lod oppasseren om af få dem ind.

Medens de tyske soldater var i Odense, havde de selvfølgelig fundet sig nogle piger – tyskertøser. – Disse piger kom nu med toget til Højby på besøg, og hvad skulle de underholde sig med? – Det var jo koldt og der var megen sne, så de søgte bl.a. til Granly, for der var altid en oppasser og måske flere med ham?

Pigerne hang hen over den ene halvdør, den anden stod åben, så de kunne ikke se Arne, der stod ved kostald døren og formede nogle snebolde, dem kylede han ret præcist lige mod den åbne halvdør, - og vips – var han inde i kostalden igen, så de ikke så hvor snebolden kom fra. Men det gjorde Mor og jeg, vi stod inde i stuen og morede os.

Så al den uro og evige renderi i en overfyldt hestestald, og på gårdspladsen var for meget for vore egne heste, der var vandt til, - især gamle brune var gal og årsag til megen spas.

Når hestene skulle vandes, blev de bare løsnet, så gik de selv hen til vandtruget inde i hestestalden og drak – og gik tilbage igen. – Var der fremmede i stalden, så gik gamle brune på dem, bed og nappede efter dem, så alle røg ud af stalden, også oppasseren. Det blev sådan, at hvis Arne eller Kristian, vor karl, så at der var besøg ud over de to korporaler, så skulle hestene vandes. – Aldrig har hestene fået tilbudt så meget vand, som i de 14 dage tyskerne var der.

Det hændte at jeg hjalp Arne med at malke, det var håndmalkning. En aftenmalkning kom de to korporaler ind i den varme kostald og så på. Den ene ville gerne prøve, det havde han gjort før, påstod han. – Han blev sat tilrette på den trebenede malkestol og begyndte at malke. Den anden stillede sig op og gjorde nar af ham. Det skulle han ikke have gjort, for ham der malkede, rettede mælkestrålen lige imod ham, - og han var i uniform! Så røg de efter hinanden og løb op og ned imellem køerne, der blev meget urolige.

Der kom ikke meget mælk i spandene til den aftenmalkning. – Og fætter Niels, vor bestyrer, der ellers var en meget rolig mand, han blev meget vred. Det pjank skulle ikke gentages.

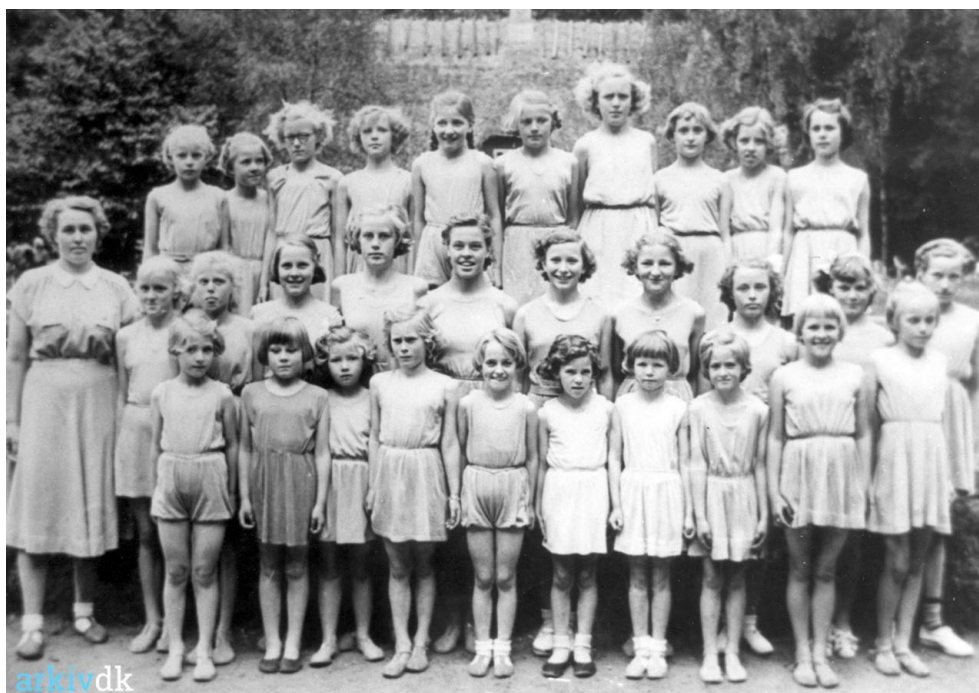
På det tidspunkt af krigen var Hitler og Stalin endnu allierede, ifølge "ikkeangrebspagten". – Få måneder senere var de to korporaler med i invasionen og overfaldet på Rusland. – Det ved vi via dyrlæge Slot. Kun nogle få overlevede den første tid af krigen.

Hvornår følgende hændelse skete ved jeg ikke helt bestemt, men var før jeg blev konfirmeret i oktober 1942.

Mor og jeg var alene i køkkenet, da der blev banket på køkkendøren. Det var en tysk soldat i fuld uniform med pistol ved bæltet osv. – På gebrokkent dansk spurte han, om han kunne købe lidt flæsk til sin arme familie i Tyskland. Jeg kan endnu mærke min lille angst, da Mor gik i kælderen med en brødkniv for at skære et stykke røget flæsk af til ham.

Da, var jeg ikke så kæphøj, at jeg demonstrativt turde vende ham ryggen. Mor kom tilbage og rakte ham flæsket. Han ville betale, men Mor ville ikke have noget for det.

Da han var gået, talte vi ikke meget om det. Kun at måske var det til hans familie, - eller han solgte det på den sorte børs. Senere er det gået op for mig at det var godt, Mor ikke tog mod pengene, - så havde hun jo ikke handlet med ham, og det ville være svært for ham at komme igen.

Den unge Johanne Larsen fotograferet 5 år efter befrielsen i 1950, med sit gymnastikhold på tur til Allerup have. (lokalhistorisk Arkiv i Højby)

Jeg husker en episode på en balaften i Højby forsamlingshus. Det har været inden 19. august 1944, hvor politiet blev taget af tyskerne. Politiet stillede i døren og sagde, musikken måtte ikke spille "Lilli Marlene", det var en meget populær slager, både for tyskerne og danskerne. Grunden var den, at der for os var lavet en parodi på de tyske naziledere, så den måtte vi ikke synge med på. Det havde politiet fået ordre til at sige.

Først så tar`vi Gøring ved det ene ban,
Dernæst tar`vi Gøbbels
Og slår ham med en sten.
Så hænger vi Hitler i en strop,
Ved siden af Von Ribbentrop,
Der hænger de til grin,
De dumme, dumme svin.

Den var blevet for populær for "Herrefolket".

Flere gange er vi blevet vækket meget tidligt om morgenen ved at der marcherede taktfaste, tyske tropper gennem Højby, syngende så højt de kunne, "Wir gegen England".

Næh, de måtte nøjes med at gå gennem Højby over Bramstrup tilbage til kasernen i Odense. --- Og de nåede heldigvis aldrig "England".

Johanne (Årslev jan. 2009)